

L'opció de la pluriactivitat agrària. El cas del Delta de l'Ebre.

M. Teresa Bartual Figueras

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tesisenxarxa.net) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tesisenred.net) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tesisenxarxa.net) service has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized neither its spreading and availability from a site foreign to the TDX service. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service is not authorized (framing). This rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

L'opció de la pluriactivitat agrària. El cas del Delta de l'Ebre.

Tesi doctoral de **M. Teresa Bartual Figueras**, per optar al títol de doctora en Ciències Econòmiques i Empresariales, de la Universitat de Barcelona.

Director de la tesi: Dr. Vicente Angel Bartolomé Puerto.

Tutora de la tesi: Dra. Susana Gordillo Gerlini

Programa de doctorat **Economia Internacional i Desenvolupament Econòmic**, del Departament de Política Econòmica i Estructura Econòmica Mundial, de la Universitat de Barcelona.

Bienni 1990-1992

Universitat de Barcelona

Annex 7.b.3

Actius pluriactius. Alguns trets de l'activitat externa.

Taula 1. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	85	41,87
Indústria	33	16,26
Construcció	29	14,29
Serveis	56	27,59
Total	203	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 2. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius, activitat externa al sector primari.

Taula 2-1. Distribució general.

Concepte	Freqüència	Percentatge
Agricultura	72	84,71
Ranaderia	3	3,53
Pesca	10	11,76
Total	85	100,00

Taula 2-2. Distribució de les tasques agrícoles.

Concepte	Freqüència	Percentatge
Tasques no mecanitzades	46	63,89
Tasques mecanitzades	26	36,11
Total	72	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 3. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius i envelliment. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Envelliment					
	< 35 anys		De 35 a 49 anys		De 50 a 64 anys	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	3	17,65	22	25,58	60	60,00
Indústria	4	23,53	19	22,09	10	10,00
Construcció	2	11,76	15	17,44	12	12,00
Serveis	8	47,06	30	34,88	18	18,00
Total	17	100,00	86	100,00	100	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 4. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius i formació. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Sense estudis o estudis primaris		Estudis secundaris		Formació universitària	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	82	51,25	3	9,09	0	0,00
Indústria	25	15,63	5	15,15	3	30,00
Construcció	27	16,88	2	6,06	0	0,00
Serveis	26	16,25	23	69,70	7	70,00
Total	160	100,00	33	100,00	10	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 5. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius i dimensió econòmica (o marge brut). Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Marge brut																	
	< 1.500 €			De 1.501 a 3.000 €			De 3.001 a 7.500 €			De 7.501 a 18.000 €			De 18.001 a 30.000 €			Més de 30.000 €		
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge		
Agricultura, ganaderia o pesca	19	33,93	20	30,30	23	44,23	18	75,00	5	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Indústria	9	16,07	18	27,27	5	9,62	1	4,17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Construcció	13	23,21	8	12,12	6	11,54	2	8,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Serveis	15	26,79	20	30,30	18	34,62	3	12,50	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Total	56	100,00	66	100,00	52	100,00	24	100,00	5	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00		

Font: Dades pròpies.

Taula 6. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius i ajuts familiars. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Ajuts familiars					
	Si			No		
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	49	75,38	36	26,09		
Indústria	4	6,15	29	21,01		
Construcció	6	9,23	23	16,67		
Serveis	6	9,23	50	36,23		
Total	65	100,00	138	100,00		

Font: Dades pròpies.

Taula 7. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius i assalariats. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Assalariats					
	Si			No		
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	35	50,72	50	37,31		
Indústria	9	13,04	24	17,91		
Construcció	5	7,25	24	17,91		
Serveis	20	28,99	36	26,87		
Total	69	100,00	134	100,00		

Font: Dades pròpies.

Concepte	Externalització			
	Sí		No	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	60	37,50	25	58,14
Indústria	28	17,50	5	11,63
Construcció	21	13,13	8	18,60
Serveis	51	31,88	5	11,63
Total	160	100,00	43	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 9. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius i modernització de l'explotació i/o maquinària. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Més de 10 i no modernització					
	< 5		De 5 a < 10		Més de 10 i no modernització	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	23	58,97	16	55,17	46	34,07
Indústria	5	12,82	3	10,34	25	18,52
Construcció	2	5,13	2	6,90	25	18,52
Serveis	9	23,08	8	27,59	39	28,89
Total	39	100,00	29	100,00	135	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 10. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius. Període d'alternança.

Taula 10-1. Distribució general.

Concepte	Freqüència	Percentatge
< 1 any	2	0,99
De 1 a < 5 anys	10	4,93
De 5 a < 10 anys	45	22,17
De 10 a < 20 anys	51	25,12
Més de 20 anys	95	46,80
Total	203	100,00

Taula 10-2. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	< 1 any		De 1 a < 5 anys		De 5 a < 10 anys		De 10 a < 20 anys		20 i més	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	0	0,00	2	20,00	8	17,78	17	33,33	58	61,05
Indústria	0	0,00	1	10,00	12	26,67	7	13,73	13	13,68
Construcció	1	50,00	2	20,00	4	8,89	6	11,76	16	16,84
Serveis	1	50,00	5	50,00	21	46,67	21	41,18	8	8,42
Total	2	100,00	10	100,00	45	100,00	51	100,00	95	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 11-1. Distribució general.

Concepte	Freqüència	Percentatge
Poca flexibilitat horària	6	2,96
Poca rendibilitat agrària	107	52,71
Aconseguir més seguretat en els ingressos	6	2,96
Altres	5	2,46
Treball extern anterior a la dedicació agrícola	79	38,92
Total	203	100,00

Taula 11-2. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Poca flexibilitat horària		Poca rendibilitat agrària		Aconseguir una seguretat d'ingressos		Altres		Treball extern anterior a la dedicació agrícola		Total	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	3	50,00	74	69,16	3	50,00	1	20,00	4	5,06	85	41,87
Indústria	0	0,00	4	3,74	0	0,00	1	20,00	28	35,44	33	16,26
Construcció	1	16,67	21	19,63	0	0,00	0	0,00	7	8,86	29	14,29
Serveis	2	33,33	8	7,48	3	50,00	3	60,00	40	50,63	56	27,59
Total	6	100,00	107	100,00	6	100,00	5	100,00	79	100,00	203	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 12. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius. Motius per la continuació de l'activitat agrària.

Taula 12-1. Distribució general.

Concepte	Freqüència	Percentatge
Ingrés extern no suficient	25	12,32
Alta rendibilitat agrària	5	2,46
Autoconsum familiar	3	1,48
Retorn al camp	2	0,99
<i>Hobby-farm</i> = agricultura d'oci	12	5,91
Fons patrimonial i possibilitats de revalorització	10	4,93
Seguretat enfront la inestabilitat laboral	11	5,42
Conservació patrimoni familiar	89	43,84
No hi ha comprador o arrendador	15	7,39
No tinc alternativa	31	15,27
Total	203	100,00

Font: Dades pròpies.

Concepte	Ingrés extern no suficient	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	23	92,00
Indústria	2	8,00
Construcció	0	0,00
Serveis	0	0,00
Total	25	100,00

Concepte	Alta rendibilitat agrària	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	3	60,00
Indústria	0	0,00
Construcció	0	0,00
Serveis	2	40,00
Total	5	100,00

Concepte	Autoconsum familiar	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	2	66,67
Indústria	0	0,00
Construcció	1	33,33
Serveis	0	0,00
Total	3	100,00

Concepte	Retorn al camp	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	1	50,00
Indústria	0	0,00
Construcció	0	0,00
Serveis	1	50,00
Total	2	100,00

Concepte	Hobby-farm = agricultura d'oci	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	3	25,00
Indústria	3	25,00
Construcció	0	0,00
Serveis	6	50,00
Total	12	100,00

Concepte	Fons patrimonial i possibilitats de revalorització	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	2	20,00
Indústria	3	30,00
Construcció	1	10,00
Serveis	4	40,00
Total	10	100,00

Concepte	Seguretat enfront la inestabilitat laboral	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	8	72,73
Indústria	1	9,09
Construcció	2	18,18
Serveis	0	0,00
Total	11	100,00

Concepte	Conservació patrimoni familiar	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	10	11,24
Indústria	21	23,60
Construcció	20	22,47
Serveis	38	42,70
Total	89	100,00

Concepte	No hi ha comprador o arrendador	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	12	80,00
Indústria	0	0,00
Construcció	3	20,00
Serveis	0	0,00
Total	15	100,00

Concepte	No tinc alternativa	
	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	21	67,74
Indústria	3	9,68
Construcció	5	16,13
Serveis	2	6,45
Total	31	100,00

Font: Dades pròpies.

Taula 13. Delta de l'Ebre. Actius pluriactius de 50 a 64 anys i estimació de la continuïtat. Distribució en funció dels sectors on s'exerceix l'activitat externa.

Concepte	Continuïtat a temps complet		Continuïtat a temps parcial		No continuïtat		NS/NC	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
Agricultura, ganaderia o pesca	4	100,00	25	55,56	13	59,09	18	62,07
Indústria	0	0,00	7	15,56	2	9,09	1	3,45
Construcció	0	0,00	4	8,89	4	18,18	4	13,79
Serveis	0	0,00	9	20,00	3	13,64	6	20,69
Total	4	100,00	45	100,00	22	100,00	29	100,00

Font: Dades pròpies.

Dimensió econòmica	Sector primari						Indústria		Serveis	
	Tasques agrícoles no mecanitzades.		Tasques agrícoles mecanitzades		Construcció		Indústria		Serveis	
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
	< 7.500 €	93,22	7	26,92	27	93,10	32	96,97	53	94,64
	De 7.500 a 18.000 €	6,78	14	53,85	2	6,90	1	3,03	3	5,36
	Més de 18.000 €	0,00	5	19,23	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Modernització	< 5 anys	6,78	19	73,08	2	6,90	5	15,15	9	16,07
	De 5 a < 10 anys	15,25	7	26,92	2	6,90	3	9,09	8	14,29
	10 i més anys	77,97	0	0,00	25	86,21	25	75,76	39	69,64
Edat	< 35 anys	0,00	3	11,54	2	6,90	4	12,12	8	14,29
	De 35 a 49 anys	6,78	18	69,23	15	51,72	19	57,58	30	53,57
	50 i més anys	93,22	5	19,23	12	41,38	10	30,30	18	32,14
Formació	Sense estudis o estudis primaris	100,00	23	88,46	27	93,10	25	75,76	26	46,43
	Formació secundària	0,00	3	11,54	2	6,90	5	15,15	23	41,07
	Formació universitària	0,00	0	0,00	0	0,00	3	9,09	7	12,50
Antiguitat alternant	< 5 anys	0,00	2	7,69	5	17,24	1	3,03	6	10,71
	De 5 a < 10 anys	0,00	8	30,77	2	6,90	12	36,36	21	37,50
	De 10 i < 20 anys	8,47	12	46,15	6	20,69	7	21,21	21	37,50
Causas de l'alternància	20 i més anys	91,53	4	15,38	16	55,17	13	39,39	8	14,29
	Poca rendibilitat	89,83	21	80,77	21	72,41	4	12,12	8	14,29
	Treball extern anterior	5,08	4	15,38	7	24,14	28	84,85	40	71,43
Motius per continuar l'activitat agrària	Altres	5,08	1	3,85	1	3,45	1	3,03	8	14,29
	Ingrés extern no suficient	38,98	0	0,00	0	0,00	2	6,06	0	0,00
	Motius sentimentals o patrimonials	5,08	9	34,62	20	68,97	21	63,64	38	67,86
	Altres	55,93	17	65,38	9	31,03	10	30,30	18	32,14

Font: Dades pròpies.

Annex 7.c

Els resultats de la regressió logística.

Resum del processament dels casos

Casos ^a	N	Percentatge
Casos seleccionats		
Inclusos en l'anàlisi	299	100.0
Casos perduts	0	.0
Total	299	100.0
Casos no seleccionats	0	.0
Total	299	100.0

^a. ponderació no activada

Codificació de la variable depenent

Valor original	Valor intern
No actiu pluriactiu	0
Si actiu pluriactiu	1

Codificació de variables categòriques

		Freqüència	Codificació dels paràmetres				
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
marge brut	menys de 1500 euros	57	.000	.000	.000	.000	.000
	entre 1500 i 3000 euros	72	1.000	.000	.000	.000	.000
	entre 3000.01 i 7500 euros	73	.000	1.000	.000	.000	.000
	entre 7500.01 i 18000 euros	49	.000	.000	1.000	.000	.000
	entre 18000.01 i 30000 euros	21	.000	.000	.000	1.000	.000
	més de 30000 euros	27	.000	.000	.000	.000	1.000
altres ingressos familiars. % sobre els ingressos familiars totals	inferior al 25%	44	1.000	.000	.000	.000	
	entre 25 i 49.99 %	63	.000	1.000	.000	.000	
	entre 50 i 74.99 %	28	.000	.000	1.000	.000	
	75% o més	8	.000	.000	.000	1.000	
formació del cap de l' explotació	no hi han altres ingressos familiars	156	.000	.000	.000	.000	
	sense estudis o estudis primaris	246	.000	.000			
	formació secundària	43	1.000	.000			
edat del cap de l' explotació	formació universitària	10	.000	1.000			
	menys de 35 anys	25	.000	.000			
	entre 35 i 49 anys	109	1.000	.000			
treball assalariat	entre 50 i 64 anys	165	.000	1.000			
	no assalariats	166	.000				
externalització del treball mecanitzat	si assalariats	133	1.000				
	no externalitza	96	.000				
fills<16 que conviuen amb els pares	externalitza	203	1.000				
	no fills < 16 anys	192	.000				
fills agricultors	si fills <16 anys	107	1.000				
	no fills agricultors	274	.000				
Ajusts familiars	si fills agricultors	25	1.000				
	no ajusts familiars	157	.000				
tipus de conreu	si ajusts familiars	142	1.000				
	orientació arrocerà dominant	149	1.000				
	altres conreus	150	.000				

Bloc 0: Bloc inicial.

Taula de classificació^{a,b}

			Pronosticat		
			ingressos del treball extern del cap>al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral		Percentatge correcte
Observat			no actiu pluriactiu	si actiu pluriactiu	
Pas 0	ingressos del treball extern del cap>al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral	no actiu pluriactiu	0	96	.0
		si actius pluriactiu	0	203	100.0
	Porcentaje global				67.9

a. En el model s' inclou una constant.

b. El valor de tall és .500

Variables en l'equació

	B	E.T.	Wald	gl	Sig.	Exp(B)
Pas 0 Constant	.749	.124	36.551	1	.000	2.115

Variables que no estan en l'equació

			Puntuació	gl	Sig.
Pas 0	Variables	EDAT	10.077	2	.006
		EDAT(1)	9.532	1	.002
		EDAT(2)	8.968	1	.003
		KHUMÀ	7.193	2	.027
		KHUMÀ(1)	1.805	1	.179
		KHUMÀ(2)	4.893	1	.027
		FILLSP(1)	8.608	1	.003
		FILLSTER(1)	24.112	1	.000
		MARGE	126.988	5	.000
		MARGE(1)	24.589	1	.000
		MARGE(2)	.494	1	.482
		MARGE(3)	9.617	1	.002
		MARGE(4)	20.136	1	.000
		MARGE(5)	62.761	1	.000
		INGEXT	19.503	4	.001
		INGEXT(1)	8.075	1	.004
		INGEXT(2)	1.649	1	.199
		INGEXT(3)	4.537	1	.033
		INGEXT(4)	6.938	1	.008
		ASSAL(1)	28.181	1	.000
		AJUTSFAM(1)	60.693	1	.000
		MAQEXT(1)	34.617	1	.000
		CONREU(1)	54.645	1	.000
	Estadístics globals		179.866	19	.000

Bloc 1: Mètode = passes endavant (Wald)

Taula de classificació^a

Observat	Pronosticat				
	ingressos del treball extern del cap > al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral				
	no actiu pluriactiu	si actiu pluriactiu	Porcentatge correcte		
Pas 1	ingressos del treball extern del cap > al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral	no actiu pluriactiu	68	28	70.8
		si actiu pluriactiu	29	174	85.7
	Porcentatge global				80.9
Pas 2	ingressos del treball extern del cap > al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral	no actiu pluriactiu	69	27	71.9
		si actiu pluriactiu	7	196	96.6
	Porcentatge global				88.6
Pas 3	ingressos del treball extern del cap > al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral	no actiu pluriactiu	76	20	79.2
		si actiu pluriactiu	12	191	94.1
	Porcentatge global				89.3
Pas 4	ingressos del treball extern del cap > al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral	no actiu pluriactiu	77	19	80.2
		si actiu pluriactiu	8	195	96.1
	Porcentatge global				91.0
Pas 5	ingressos del treball extern del cap > al 50% dels ingressos derivats de la seva activitat laboral	no actiu pluriactiu	80	16	83.3
		si actiu pluriactiu	11	192	94.6
	Porcentatge global				91.0

^a El valor de tall és .500

Variables en la ecuació

	B	E.T.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	IC 95% per Exp(B)	
							Inferior	Superior
Pas 1	MARGE		47.563	5	.000			
	MARGE(1)	-1.627	1.095	2.208	1	.137	.196	.023 1.681
	MARGE(2)	-3.119	1.041	8.966	1	.003	.044	.006 .340
	MARGE(3)	-4.066	1.049	15.037	1	.000	.017	.002 .134
	MARGE(4)	-5.189	1.132	21.026	1	.000	.006	.001 .051
	MARGE(5)	-13.228	19.200	.475	1	.491	.000	.000 3.968E+10
	Constant	4.025	1.009	15.919	1	.000	56.000	
Pas 2	MARGE			49.447	5	.000		
	MARGE(1)	-2.007	1.185	2.871	1	.090	.134	.013 1.370
	MARGE(2)	-4.704	1.273	13.652	1	.000	.009	.001 .110
	MARGE(3)	-6.264	1.307	22.962	1	.000	.002	.000 .025
	MARGE(4)	-8.004	1.413	32.091	1	.000	.000	.000 .005
	MARGE(5)	-15.735	19.069	.681	1	.409	.000	.000 2500558997
	INGEXT			32.499	4	.000		
	INGEXT(1)	1.254	.693	3.273	1	.070	3.503	.901 13.627
	INGEXT(2)	-1.093	.496	4.851	1	.028	.335	.127 .887
	INGEXT(3)	-3.998	.874	20.913	1	.000	.018	.003 .102
	INGEXT(4)	-5.084	1.239	16.830	1	.000	.006	.001 .070
	Constant	6.482	1.292	25.167	1	.000	653.194	
Pas 3	FILLSP(1)	1.891	.499	14.354	1	.000	6.623	2.491 17.611
	MARGE			48.043	5	.000		
	MARGE(1)	-2.042	1.214	2.830	1	.093	.130	.012 1.401
	MARGE(2)	-5.005	1.302	14.771	1	.000	.007	.001 .086
	MARGE(3)	-6.724	1.360	24.452	1	.000	.001	.000 .017
	MARGE(4)	-8.654	1.504	33.096	1	.000	.000	.000 .003
	MARGE(5)	-16.722	18.253	.839	1	.360	.000	.000 188304920
	INGEXT			32.324	4	.000		
	INGEXT(1)	.790	.722	1.196	1	.274	2.202	.535 9.069
	INGEXT(2)	-1.348	.545	6.109	1	.013	.260	.089 .757
	INGEXT(3)	-4.207	.940	20.047	1	.000	.015	.002 .094
	INGEXT(4)	-5.268	1.155	20.801	1	.000	.005	.001 .050
	Constant	6.399	1.324	23.359	1	.000	601.239	
Pas 4	FILLSP(1)	2.099	.527	15.893	1	.000	8.161	2.907 22.907
	MARGE			44.112	5	.000		
	MARGE(1)	-1.386	1.229	1.271	1	.260	.250	.022 2.783
	MARGE(2)	-4.693	1.329	12.476	1	.000	.009	.001 .124
	MARGE(3)	-6.286	1.382	20.701	1	.000	.002	.000 .028
	MARGE(4)	-8.864	1.579	31.518	1	.000	.000	.000 .003
	MARGE(5)	-16.887	17.195	.964	1	.326	.000	.000 20084006.7
	INGEXT			30.300	4	.000		
	INGEXT(1)	1.046	.782	1.788	1	.181	2.847	.614 13.198
	INGEXT(2)	-1.623	.584	7.712	1	.005	.197	.063 .620
	INGEXT(3)	-4.793	1.066	20.228	1	.000	.008	.001 .067
	INGEXT(4)	-4.938	1.212	16.603	1	.000	.007	.001 .077
	MAQEXT(1)	1.831	.490	13.975	1	.000	6.242	2.390 16.304
	Constant	5.012	1.359	13.594	1	.000	150.215	
Pas 5	FILLSP(1)	2.278	.547	17.357	1	.000	9.757	3.341 28.491
	MARGE			39.753	5	.000		
	MARGE(1)	-.798	1.249	.408	1	.523	.450	.039 5.208
	MARGE(2)	-3.884	1.332	8.503	1	.004	.021	.002 .280
	MARGE(3)	-5.573	1.386	16.176	1	.000	.004	.000 .057
	MARGE(4)	-8.086	1.576	26.309	1	.000	.000	.000 .007
	MARGE(5)	-16.766	16.492	1.033	1	.309	.000	.000 5717373.184
	INGEXT			28.528	4	.000		
	INGEXT(1)	.912	.788	1.340	1	.247	2.489	.531 11.659
	INGEXT(2)	-1.541	.618	6.221	1	.013	.214	.064 .719
	INGEXT(3)	-4.920	1.083	20.619	1	.000	.007	.001 .061
	INGEXT(4)	-4.705	1.217	14.948	1	.000	.009	.001 .098
	MAQEXT(1)	1.390	.516	7.268	1	.007	4.016	1.462 11.033
	CONREU(1)	1.528	.595	6.596	1	.010	4.608	1.436 14.787
	Constant	4.083	1.366	8.937	1	.003	59.303	

- a. Variable(s) introduïda(es) en el pas 1: MARGE.
- b. Variable(s) introduïda(es) en el pas 2: INGEXT.
- c. Variable(s) introduïda(es) en el pas 3: FILLSP.
- d. Variable(s) introduïda(es) en el pas 4: MAQEXT.
- e. Variable(s) introduïda(es) en el pas 5: CONREU.

Variables que no estan en la equació

			Puntuación	gl	Sig.		
Pas 1	Variables	EDAT	6.157	2	.046		
		EDAT(1)	5.736	1	.017		
		EDAT(2)	5.664	1	.017		
		KHUMÀ	8.635	2	.013		
		KHUMÀ(1)	4.249	1	.039		
		KHUMÀ(2)	3.665	1	.056		
		FILLSP(1)	18.053	1	.000		
		FILLSTER(1)	3.196	1	.074		
		INGEXT	59.119	4	.000		
		INGEXT(1)	9.726	1	.002		
		INGEXT(2)	.722	1	.396		
		INGEXT(3)	27.628	1	.000		
		INGEXT(4)	20.758	1	.000		
		ASSAL(1)	2.005	1	.157		
		AJUTSFAM(1)	10.303	1	.001		
		MAQEXT(1)	15.817	1	.000		
		CONREU(1)	21.553	1	.000		
	Estadístics globals		88.419	14	.000		
Pas 2	Variables	EDAT	7.549	2	.023		
		EDAT(1)	5.232	1	.022		
		EDAT(2)	7.545	1	.006		
		KHUMÀ	11.632	2	.003		
		KHUMÀ(1)	7.071	1	.008		
		KHUMÀ(2)	3.232	1	.072		
		FILLSP(1)	16.076	1	.000		
		FILLSTER(1)	3.425	1	.064		
		ASSAL(1)	1.195	1	.274		
		AJUTSFAM(1)	7.187	1	.007		
		MAQEXT(1)	13.516	1	.000		
		CONREU(1)	11.648	1	.001		
			Estadístics globals		37.677	10	.000
		Pas 3	Variables	EDAT	.026	2	.987
				EDAT(1)	.001	1	.974
				EDAT(2)	.007	1	.935
				KHUMÀ	5.034	2	.081
KHUMÀ(1)	2.807			1	.094		
KHUMÀ(2)	1.315			1	.252		
FILLSTER(1)	1.528			1	.216		
ASSAL(1)	.385			1	.535		
AJUTSFAM(1)	7.249			1	.007		
MAQEXT(1)	15.548			1	.000		
CONREU(1)	14.362			1	.000		
	Estadístics globals				24.769	9	.003
Pas 4	Variables			EDAT	.033	2	.983
				EDAT(1)	.033	1	.855
				EDAT(2)	.016	1	.898
				KHUMÀ	3.296	2	.192
				KHUMÀ(1)	2.104	1	.147
		KHUMÀ(2)	.669	1	.413		
		FILLSTER(1)	2.141	1	.143		
		ASSAL(1)	.400	1	.527		
		AJUTSFAM(1)	2.855	1	.091		
		CONREU(1)	7.119	1	.008		
			Estadístics globals		10.385	8	.239
		Pas 5	Variables	EDAT	.005	2	.997
				EDAT(1)	.004	1	.950
				EDAT(2)	.000	1	.985
				KHUMÀ	1.462	2	.481
				KHUMÀ(1)	.718	1	.397
				KHUMÀ(2)	.515	1	.473
FILLSTER(1)	2.228			1	.136		
ASSAL(1)	.117			1	.732		
AJUTSFAM(1)	.470			1	.493		
	Estadístics globals				3.442	7	.841

Proves sobre els coeficients del model

		Xi-quadrat	gl	Sig.
Pas 1	Pas	145.402	5	.000
	Bloc	145.402	5	.000
	Model	145.402	5	.000
Pas 2	Pas	59.017	4	.000
	Bloc	204.419	9	.000
	Model	204.419	9	.000
Pas 3	Pas	17.238	1	.000
	Bloc	221.657	10	.000
	Model	221.657	10	.000
Pas 4	Pas	15.863	1	.000
	Bloc	237.519	11	.000
	Model	237.519	11	.000
Pas 5	Pas	7.209	1	.007
	Bloc	244.729	12	.000
	Model	244.729	12	.000

Resum dels models

Pas	-2 log de la versemblança	R quadrat de Cox i Snell	R quadrat de Nagelkerke
1	229.947	.385	.539
2	170.930	.495	.693
3	153.692	.524	.732
4	137.829	.548	.767
5	130.620	.559	.782

Resumen de les psases^{a,b}

Pas	Millora			Model			% de clas. correcte	Variable
	Xi-quadrat	gl	Sig.	Xi-quadrat	gl	Sig.		
1	145.402	5	.000	145.402	5	.000	80.9%	IN: MARGE
2	59.017	4	.000	204.419	9	.000	88.6%	IN: INGEXT
3	17.238	1	.000	221.657	10	.000	89.3%	IN: FILLSP
4	15.863	1	.000	237.519	11	.000	91.0%	IN: MAQEXT
5	7.209	1	.007	244.729	12	.000	91.0%	IN: CONREU

a. No es poden eliminar ni afegir variables al model actual.

b. Bloc final: 1

Annex 8

El model de regressió logística aplicat a les decisions de participació en el mercat de treball extern (a l'exportació agrària). Un intent d'especificació.

Connectant amb la interpretació econòmica del procés de decisió esbossada en el capítol 3 generarem una modelització a partir dels models d'utilitat aleatòria. Seguint, en aquest context, a Green (1999, 749-815) i Cabrer et. al. (2001, 19-24 i 97-129), suposarem que l'adopció del comportament pluriactiu té assignada una utilitat formulada, habitualment, de forma lineal¹. Formalment:

$$U_{i1} = (\beta_1 + \beta_1 X_{2i} + \beta_3 X_{3i} + \dots + \beta_k X_{ki}) + \varepsilon_{i1}$$

$$U_{i1} = \beta' X_{i1} + \varepsilon_{i1}$$

De forma semblant, la utilitat assignada al comportament no pluriactiu serà:

$$U_{i0} = \beta' X_{i0} + \varepsilon_{i0}$$

Es a dir, el nivell d'utilitat assolit per l'economia domèstica de l'agricultor i dintre de cada règim es descompon en:

1. Una part coneguda, $\beta' X_{i1}$ ó $\beta' X_{i0}$, segons l'opció observada. On:

β : és el vector dels paràmetres a estimar. Reflexa l'impacte de X sobre la utilitat.

X_{i1} : és el vector de variables explicatives que caracteritzen l'elecció de l'alternativa 1 per part de l'agricultor i .

X_{i0} : és el vector de variables explicatives que caracteritzen l'elecció de l'alternativa 0 per part de l'agricultor i .

2. Un component estocàstic (ε_{i1} ó ε_{i0}) que representa aquells elements de la utilitat que són desconeguts i que, a més, poden variar segons els individus i/o l'alternativa escollida².

Així, doncs, si l'agricultor i adopta l'opció 1 és perquè d'ambdós utilitats possibles U_{i1} és la màxima. En altres paraules, s'observarà el règim 1 si:

¹ Acceptem, clarament, que la linealitat de la funció d'utilitat és una simplificació reduccionista. No obstant, aquesta hipòtesi és acceptada i validada per la quasi totalitat d'estudis aplicats en aquests tipus de context (Benjamin i Guyomard, 1994).

² En principi, es considera que són variables aleatòries, independentment distribuïdes, amb esperança constant i igual a 0 i variància constant i igual a σ_ε^2 , a més, generalment es suposa que segueixen una funció de distribució normal (Green, 1999; Cabrer et. al., 2001):

$$U_{i1} > U_{i0}$$

I s'observarà el règim 0 si:

$$U_{i1} < U_{i0}$$

No obstant, cal tenir cura d'un aspecte, l'adopció observada d'un determinat règim (0 ó 1) revela quina de les dues alternatives proporciona més utilitat però no facilita el nivell d'utilitat assolit —que no pot ésser directament observable—. De fet, la informació disponible només mostra, per al període en que es respongué l'enquesta, si l'entrevistat és pluriactiu ($Y_i = 1$) o no ho és ($Y_i = 0$). En aquestes circumstàncies, el model s'ha de construir en el marc dels models de probabilitat³. Aquests models assignaran, en funció dels trets observats, una probabilitat a cada alternativa. En conseqüència, la probabilitat de que l'agricultor i adopti un comportament pluriactiu pot expressar-se com:

$$\begin{aligned} \text{Prob } [Y_i = 1 / X_i] &= P_i \\ &= \text{Prob } [U_{i1} > U_{i0}] \\ &= \text{Prob } [\beta'X_{i1} + \varepsilon_{i1} > \beta'X_{i0} + \varepsilon_{i0}] \\ &= \text{Prob } [(\varepsilon_{i1} - \varepsilon_{i0}) > -\beta(X_{i1} - X_{i0})] \\ &= \text{Prob } [(\varepsilon_{i0} - \varepsilon_{i1}) < \beta(X_{i1} - X_{i0})] = F[\beta'X_i] = F[Z_i] \end{aligned}$$

On $F[\cdot]$ és la funció de distribució o la probabilitat acumulada dels errors. De forma semblant la probabilitat de no adoptar el comportament pluriactiu serà:

$$\text{Prob } [Y_i = 0 / X_i] = (1 - P_i) = [1 - F(\beta'X_i)] = 1 - F[Z_i]$$

Les dues expressions anteriors ens mostren que les probabilitats d'ambdues opcions són funció dels paràmetres β i dels trets de X que registri cada agricultor. Arribats fins aquí, per a que el model proporcioni prediccions consistents (valors de $\beta'X_i$ restringits al interval $[0, 1]$) es necessari especificar una funció de distribució determinada. Segons la funció que s'associï el model especificat serà diferent. Una alternativa, freqüent, per garantir que la resposta prevista estigui entre 0 i 1 és utilitzar una funció d'enllaç no

³Observis, doncs, que el que explicarà el model no és l'adopció (o no) del comportament pluriactiu per part de l'agricultor i sinó la probabilitat de que aquest triï una alternativa o l'altra.

lineal, monòtona, creixent i acotada entre els esmentats valors. En aquest sentit, en els estudis sobre pluriactivitat, la major part d'aplicacions, segueixen transformacions *probit* o *logit* (vid. capítol 3).

En el primer cas, l'equació especificada és la funció de distribució normal:

$$\Phi(Z_i) = \int_{-\infty}^{Z_i} \phi(s) ds$$

En el segon, l'equació associada és la distribució logística:

$$\Lambda(Z_i) = \frac{e^{Z_i}}{(1 + e^{Z_i})}$$

En teoria, l'elecció d'una funció o de l'altra és arbitrària ja que els resultats són semblants⁴. No obstant, ens hem decantat per la distribució logística perquè gaudeix, a tenor dels diferents estudis (per exemple, Green, 1999 ó Cabrer et. al., 2000), d'una major senzillesa des del punt de vista operatiu. Segons aquesta opció, si substituïnt $\Lambda(Z_i)$ en $F(Z_i)$, tenim que la probabilitat de que l'agricultor i adopti el règim pluriactiu pot expressar-se com:

$$P_i = \text{Prob}[Y_i = 1 / X_i] = \Lambda(Z_i) = \Lambda(\beta' X_i) = \frac{e^{\beta' X_i}}{1 + e^{\beta' X_i}}$$

⁴ La funció de densitat logística es quelcom més axatada que la normal i per tant les diferències estan, sobretot, en els punts extrems.

Abreviatures i sigles

%	Percentatge
AAPP	Administracions Públiques
ACP	Països d'Àfrica, Carib i Pacífic
ADV	Associació de Defensa Vegetal
art.	Article
ASEAN	Associació de Nacions del Sud i Est d'Àsia
B	Coefficient estimat del model de regressió
BOE	Butlletí Oficial de l'Estat
Cat	Catalunya
Clas	Classificació
CE	Comunitat Europea
CEE	Comunitat Econòmica Europea
CIF	Cost, Assegurança i Nòlits
cit.	Citat
cm	Centímetres
COAG	Coordinadora d'Organitzacions d'Agricultors i Ramaders
Coef. esp.	Coefficient d'especialització
CV	Cavalls de potència
DARP	Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca
DG	Direcció General
DOCE	Diari Oficial de les Comunitats Europees
DOCG	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
€	Euros
EBA	Iniciativa <i>Everything but Arms</i>
ECU	Unitat Monetària Europea
EEUU	Estats Units
ERS	Servei d'Investigació Econòmica d'Estats Units
ESP	Equivalent Subsidi Productor
ET	Error típic de B
et.al.	I altres

Abreviatures utilitzades.

etc.	Etcètera
Eurostat	Oficina d'Estadístiques de la Comissió d'Europa
Exp(B)	Avantatges estimades (o <i>odds</i> estimats)
Extern	Externalització
FAO	Organització de les Nacions Unides per l'Agricultura i l'Alimentació
FCAC	Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya
FEDER	Fons Europeu de Desenvolupament Regional
FEOGA	Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola
FSE	Fons Social Europeu
GATT	Acord General sobre Aranzel i Comerç
Gl	Grau de llibertat
hab	Habitants
has	Hectàrees
IAE	Impost Activitats Econòmiques
IC	Interval de confiança
ID	Índex de dependència
Idescat	Institut d'Estadística de Catalunya
IE	Índex d'estructura
INEM	Institut Nacional d'Ocupació
IRRI	Institut Internacional d'Investigació sobre l'Arròs
IRTA	Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentària
IV	Índex de vellesa
Kg	Quilogram
km	Quilòmetres
LLDC	Països menys desenvolupats
m	Metres
MAPA	Ministeri d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
MGA	Mesura Global de Recolzament
mm	Mil·límetres
N	Nombre d'observacions mostrals
n.d.	No hi ha dades
NCAA	No classificats
nombre = explot.	Explotacions
NS/NC	No sap o no contesta
OCM	Organització Comú de Mercat

OMC	Organització Mundial del Comerç
PC	Pagament compensatori
PAC	Política Agrícola Comú
parcel.	Parcel·lació
Past. perm.	Pastures permanents
PEIN	Espais d'Interès Natural de Catalunya
PIB	Producte interior brut
PIBpc	Producte interior brut per càpita
PIBpm	Producte interior brut a preus de mercat
PMA	Països menys avançats
pp.	pàgina (es)
PPA	Població potencialment activa
PRODER	Programa de desenvolupament i diversificació econòmica de les zones rurals
PT	Població total
ptas	Pessetes
PTU	Països i territoris d'ultramar
R	Reglament
RBFD	Renda bruta familiar disponible
RBFDpc	Renda bruta familiar disponible per càpita
s.d.	Sense dades
s/	Sobre
SA	Superfície agrària total
SAARC	Associació de Cooperació Regional del Sud d'Àsia
SAT	Societat Anònima de Transformació
SAU	Superfície agrària útil
Sig.	Grau de significació
SMG	Superfície màxima garantida
SS	Seguretat Social
ss	Següents
St.	Sant
T. Act.	Taxa d'activitat
T. atur	Taxa atur
T.L.	Terres llaurades
Tm = t	Tones

Abreviatures utilitzades.

TO	Taxa d'ocupació
TPPP	Taxa de població potencialment activa
UDE	Unitat de dimensió europea
UE	Unió Europea
UNESCO	Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura
UP	Unió de Pagesos
UTA	Unitats de treball/any
vid.	Veure
ZEPA	Zona d'especial protecció d'ajuts

Referències bibliogràfiques

ABAD, C. i NAREDO, J.M. (1997): “Sobre la modernización de la agricultura española (1990-1995): De la agricultura tradicional a la capitalización agraria y la dependencia asistencial”, en C. Gómez Benito y J.J. González Rodríguez (eds.): *Agricultura y Sociedad en la España Contemporánea*. Madrid, CIS, pp. 249-317.

ABDULAI, A. i DELGADO, C.L. (1999): “Determinants of Nonfarm Earnings of Farm-based Husbands and Wives in Northern Ghana”, *American Journal of Agricultural Economics*, 81: 117-130.

AGRODIGITAL: *Sectors, arròs* [en línia]. Agrodigital, 2002. <<http://www.agrodigital.es> [consulta: agost 2002].

AMIN, S (1974): *La acumulación a escala mundial*. México, Siglo XXI.

ARKLETON RESEARCH (1990): *Cambio rural en Europa*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.

ARKLETON RESEARCH (1993): *Farm Household Adjustment in Western Europe, 1987-1991. Final Report on the Research Programme on Farm Structures and Pluriactivity*. Luxemburgo, Oficina de Publicaciones de las Comunidades Europeas

ARNALTE, E. (1980a): *Agricultura a tiempo parcial en el País Valenciano: Naturaleza y efectos del fenómeno en el regadío litoral*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.

ARNALTE, E. (1980b): “Agricultura a tiempo parcial y transformaciones del campesinado”, *Agricultura y sociedad*, 17: 203-223.

ARNALTE, E. (1982): “Part-time Farming in Spain – a Review”, *Geojournal*, 6: 337-342.

ARNALTE, E. (1985): “Mercado de trabajo y agricultura a tiempo parcial”, en M. Rodríguez Zúñiga y R. Soria Gutiérrez (coords.): *Lecturas sobre agricultura familiar*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios, pp. 185-211.

- ARNALTE, E. (1997): "Formas de producción y tipos de explotaciones en la agricultura española" en C. Gómez Benito y J.J. González Rodríguez (eds.): *Agricultura y Sociedad en la España Contemporánea*. Madrid, CIS, pp. 501-531.
- ARNALTE, E.; ESTRUCH, V i MUÑOZ, C. (1997): "Relaciones familia-explotación en las agriculturas modernizadas. Algunas contrastaciones empíricas en la Comunidad Valenciana", en V. Bretón; F. García y J.J. Mateu (coord): *La agricultura familiar en España. Estrategias adaptativas y políticas agropecuarias*. Lleida, Ediciones de la Universidad de Lleida, pp. 217-244.
- ARNALTE, E.; ESTRUCH, V.; i MUÑOZ, C. (1999): "Las políticas de estructuras agrarias y de desarrollo rural a partir de la Agenda 2000: el caso valenciano", *Revista Valenciana d'Estudis Autònoms*, 26: 149-161.
- BACARIA, J. i MASSOT, A. (1998): "El complejo agroalimentario de producción catalán", en MOLINA, M.; MUÑOZ, C. i RUIZ-MAYA, L. (coord.): *El Sector Agrario. Análisis desde las Comunidades Autónomas*. Madrid, MAPA.
- BALADA, R.; ESPANYA, A.; MARTÍNEZ, A.; MARTÍNEZ, J.M.; JUAN, I.; CANICIO, A.; RIBAS, X. i MUÑOZ, J.C. (1997): *El Delta del Ebro*. Madrid, Ediciones Jaguar, S.A.
- BAPTISTA, F.O. (1992): "Las agriculturas familiares en Portugal", *Revista Valenciana d'Estudis Autònoms*, 14: 75-103.
- BARCELO, L.V. (1991): *Liberalización, ajuste y reestructuración de la agricultura española*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.
- BARCELO, L.V.; COMÉS, R; GARCÍA ALVÁREZ-COQUE, J.M. i TÍO, C. (1995): *Organización económica de la agricultura española. Adaptación de la Agricultura española a la normativa de la U.E*. Madrid, Fundación Alfonso Martín Escudero.
- BARLETT, P. (1986): "Part-time Farming: Saving the Farm or Saving the Life Style?" *Rural Sociology*, 51: 289-313.
- BARTHEZ, A. (1990): "Familia, actividad y pluriactividad en la agricultura", en Arkleton Research, *op. cit.*, pp. 161-179.
- BARTRA, R. (1974): *Estructura agraria y clases sociales*. México, Era.
- BEL, G. (2002): "Dinàmica i estructura econòmica de les Terres de l'Ebre", *Situació Catalunya*. Bilbao, BBVA, Servicio de Estudios

- BEL, G. i SEGARRA, A. (2000): "Terres de l'Ebre: Una perspectiva de conjunt", en Caixa de Catalunya, *op. cit.*, pp. 163-185.
- BENELBAS, L. (1981): *Economia agrària de Catalunya. Anàlisi del canvi a l'agricultura catalana*. Barcelona, Keters.
- BENJAMIN, C. i GUYOMARD, H. (1994): "L'Offre de Travail Extérieur des Femmes: Impact de la Reforme de la PAC", *Economie Rurale*, 220-221: 92-98.
- BENJAMIN, C.; CORSI, A. i GUYOMARD, H. (1994): "Décisions de Travail des Ménages Agricoles Français", *Cahiers d'Economie et Sociologie Rurales*, 30: 23-48.
- BERNSTEIN, H. (1979): "Concepts for the Analysis of Contemporary Peasantries", *Journal of Peasant Studies*, 6 : 421-444.
- BETTELHEIM, CH. (1973): "Prefacio" en A. Enmanuel: *El intercambio desigual*. Madrid, Siglo XXI, pp. 379-429.
- BLANC, M. (1990): "Pluriactividad y movilidad del trabajo: Un enfoque macroeconómico", en Arkleton Research , *op. cit.*, pp. 89-113.
- BLANC, M.; BRUN, A.; DELORD. B. i LACOMBE, Ph. (1990): "La agricultura française, est-elle encore familiale?", en P. Coulomb et. al. (eds.): *Les agriculteurs et la politique*. Paris, Presses de la Fondation Nationale des Sciences Politiques, pp. 109-135.
- BLASCO VIZCAINO, C. (1980): *Agricultura a tiempo parcial en la provincia de Málaga*. Sevilla, Publicaciones de la Universidad de Sevilla.
- BOLLMAN, R.D. (1982): "Part-time Farming in Canada: Issues and Non-issues", *Geojournal*, 6: 313-322.
- BRAGEON, J.L. i JEGOUZO, G. (1994): "Questiones relatives aux revenus non agricoles des menages d'agriculteurs", *Economie Rurale*, 220-22: 99-101.
- BRETON, V; COMAS D'ARGEMIR, D. i CONTRERAS, J. (1997): "Cambio social en la agricultura familiar española", en C. Gómez Benito, y J.J. González Rodríguez (eds.): *Agricultura y Sociedad en la España Contemporánea*. Madrid, CIS, pp. 653-673.
- BRUN, A. (1990): "Pluriactividad agraria en Francia: Medidas y concepciones", en Arkleton Rersearch, *op. cit.*, pp. 247-275.
- BRUN, A. (1994): "Ajustement des Structures Agricoles et Contextes Regionaux en Europe (project Arkleton Trust)", *Economie Rurale*, 220-221: 105-107.

- BRUN, A; LACOMBE, Ph. i LAURENT, C. (1974): "Les Agricultures à Temps Partiel dans l'Agriculture Française. Evolution 1963-67. Quelques Enseignements". *Statistique Agricole, Suplement, Serie Estudos*, 119:
- BRYDEN, J.M.; FULLER, A. i MACKINNON, N. (1992): "Part-time Farming: A Note on Definitions – A Further Comment", *Journal of Agricultural Economics*, 43: 109-110.
- BUTTEL, F.H. (1982): "The Political Economy of Part-time Farming", *Geojournal*, 6: 293-300.
- CABRER, B.; SANCHO, A. i SERRANO, G. (2001): *Microeconomía y decisión*. Madrid, Pirámide.
- CAIXA DE CATALUNYA (varis anys): *Anuari econòmic comarcal*. Barcelona, Caixa de Catalunya.
- CAMARASA, J.M.; FOLCH, R.; MASALLES, R.M. i VELASCO, E. (1977): "El paisatge vegetal del Delta de l'Ebre, en La Institució Catalana d'Història Natural (eds.): *Els sistemes naturals del Delta de l'Ebre*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, pp. 47-69.
- CAMPAGNE P.; CARRÈRE, G. i VALCESCHINI, E. (1990): "Three Agricultural Regions of France: Three Types of Pluriactivity", *Journal of Rural Studies*, 6: 415-422.
- CANICIO, A. (1995): "Criteris per a la gestió sostenible de l'aigua i els sediments al Delta de l'Ebre", en SEO/Birdlife (eds.): *Desenvolupament sostenible i conservació del Delta de l'Ebre*. Tarragona, SEO/Birdlife, pp. 14-16.
- CASANOVA, D. (1998): *Quantifying the Effects of Land Conditions on Rice Growth. A case study in the Ebro Delta (Spain) using remote sensing*. Barcelona, Gràfiques Pacífic.
- CASTILLO, M. (1995): *La agricultura a tiempo parcial en los países desarrollados. Revisión Bibliográfica*. Madrid, MAPA.
- CATALÀ, M. i REGUANT, F. (1996): "Estudios de los costes de los cultivos del arroz en el Delta del Ebro", *Agrícola Vergel*, abril: 226-229.
- CAVAILHES, J. (1979): "El análisis leninista de la descomposición del campesinado", en M. Etxezarreta, *op. cit.*, pp.325-360.
- CAVAZZANI, A. (1982): "International Perspectives on Part-time Farming: a Review", *Geojournal*, 6: 383-390.

CAWLEY, M. (1983): "Part-time Farming in Rural Development", *Sociologia Ruralis*, 23: 63-76.

CEÑA, F. (1985): "La utilización del trabajo en la explotación familiar", en M. Rodríguez Zuñiga y R. Soria Gutiérrez (coords.): *Lecturas sobre agricultura familiar*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios, pp. 148-162.

CHAYANOV, V. ([1989] 1974): *La organización de la unidad económica campesina*. Buenos Aires, Nueva Visión.

CHEVALIER, M. (1983): "There is Nothing Simple about Simple Commodity Production", *Journal of Peasant Studies*, 10: 153-186.

COAG (2000): *Sobre la organización común del Mercado del Arroz* (Document intern). Madrid, COAG.

COLINO, J. (1984): *La integración de la agricultura gallega en el capitalismo*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.

COMAS D'ARGEMIR, D. (1998): "Debates. ¿Mercantilización de todas las cosas?. Lo que no se mercantiliza", en D. Comas d'Argemir: *Antropología económica*. Barcelona, Ariel, pp. 81-115.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (1988): *El futuro del mundo rural*, COM (1988) 501 final. Bruselas, 29-07-1988.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (1991): *Evolución y futuro de la PAC. Documento de reflexión de la Comisión*, COM (1991) 100 final. Bruselas, 1-02-1991.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (1995): *Organización común del mercado del arroz*. Reglamento (CE) N° 3072/95 del Consejo de 22 de diciembre de 1995, DOCE L 329/18 de 30-12-1995.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (1998): *Proposiciones de Reglamentos del Consejo relativas a la Reforma de la PAC*, COM (1998) 158. Bruselas, 18-03-1998.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (2000a): *Propuesta de Reglamento del Consejo por el que se establece la organización común de mercado en el sector del arroz*, COM (2000) 278 final. Bruselas, 7-6-2000.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (2000b): *Modificación del Reglamento (CE) nº 3072/95 por el que se establece la organización común el mercado del arroz*. Reglamento (CE) nº 1667/2000 del Consejo de 17 de julio de 2000, DOCE L 193/3 de 29-7-2000.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (2001): *Modificación del Reglamento (CE) nº 2820/98 relativo a la aplicación de un plan plurianual de preferencias arancelarias generalizadas durante el período comprendido entre el 1 de julio de 1995 y el 31 de diciembre de 2001 con el fin de ampliar a los productos originarios de los países menos avanzados la franquicia de derechos de aduana sin ninguna limitación cuantitativa*. Reglamento (CE) nº 416/2001 del Consejo de 28 de febrero de 2001, DOCE L 60/43 de 1-3-2001.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (2002a): *Mid-Term of the Common Agricultural Policy*, COM (2002) 394. Bruselas, 10-7-2002.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (2002b): *Rice Markets C.M.O. and Medium Term Forecats*, COM (2002) 788. Bruselas, 10-7-2002.

COMISIÓN EUROPEA (1986): *Study of Outside Activities of Farmers and their Spouses in the EEC*. Bruselas, Oficina de Publicaciones de las Comunidades Europeas.

COMISIÓN EUROPEA (1999a): *Reforma de la PAC: Una política para el futuro*. Bruselas, Dirección General de Agricultura, junio 1999.

COMISIÓN EUROPEA (1999b): *Reforma de la PAC: Desarrollo Rural*. Bruselas, Dirección General de Agricultura, agosto 1999.

COMISIÓN EUROPEA (1999; 2000; 2001a): *La situación de la agricultura en la Unión Europea*. Bruselas, Oficina de Publicaciones de las Comunidades Europeas.

COMISIÓN EUROPEA (2001b): *EU Trade Concession to last developed countries. Everything but arms proposal. Possible impacts on the agricultural sector*. Bruselas, Dirección General de Agricultura.

COMMINS, P. (1990): "El contexto global", en Arkleton Research, *op. cit.*, pp. 57-89.

CONSORCI LIDEBRE (2001): *Iniciativa Comunitària LEADER II. 1994/1999. Una terra rural, una terra diversificada*. Tortosa, Consorci Lidebre.

CONTRERAS, J. (1997): "Estrategias familiares de producción y reproducción", en V. Bretón Solo de Zaldívar, F. García Pascual y J.J. Mateu González (coords.): *La*

agricultura Familiar en España. Estrategias adaptativas y políticas agropecuarias. Lleida, Universidad de Lleida, pp. 17-73.

CUCO, J. i JUAN, R. (1979): “La proletarización del campesinado y su relación con el desarrollo capitalista: el caso del País Valenciano”, *Agricultura y Sociedad*, 12: 145-168.

CURCÓ, A.; CANICLO, A. i IBAÑEZ, C. (1995-96): “Mapa d’Habitats potencials del Delta de l’Ebre”, *Butlletí Parc Natural Delta de l’Ebre*, 9: 4-12.

DA SILVA, J.G. (1994): “Complejos agroindustriales y otros complejos”, *Agricultura y Sociedad*, 72: 205-243.

DE JANVRY, A. i GARRAMON, C. (1977): “The Dynamics of Rural Poverty in Latin America”, *The Journal of Peasant Studies*, 4: 206-216.

DEPARTAMENT D’AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA (DARP) (varis anys): *Estadística i conjuntura agrària.* Barcelona, DARP, Generalitat de Catalunya.

DEPARTAMENT D’AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA (DARP): *Catalunya rural i agrària* [en línia]. Barcelona, DARP (2001a). <<http://www.gencat.es/darp> [consulta [novembre 2001]].

DEPARTAMENT D’AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA (DARP): *Llibre blanc del sector agrari: Un debat al territori.* [en línia]. Barcelona, DARP (2001b). <<http://www.gencat.es/darp/> [consulta, maig 2001].

DEPARTAMENT D’AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA (DARP): *Programa de desenvolupament rural de Catalunya. Període 2000-2006.* [en línia]. Barcelona, DARP (2001c). <<http://www.gencat.es/darp/> [consulta, maig 2001].

DIARI OFICIAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (1986): Decret 332/1986 de 23 d’octubre, sobre la *declaració de Parc Natural del Delta de l’Ebre i de les seves Reserves Naturals Parcials de la Punta de la Banya i l’illa de Sapinya*, Barcelona, DOGC, 779.

DIARI OFICIAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (1993): Decret 328/1992 de 14 de desembre, sobre l’aprovació del *Pla d’espais d’interès Natural*, Barcelona, DOGC, 1714.

DIARI OFICIAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (1998): Decret 2580/1998 de 17 de febrer sobre la *introducció d’un règim d’ajuts a les produccions agràries*

compatible amb la protecció del medi ambient i la conservació del medi natural.
Barcelona, DOGC, 2580.

DIARIO OFICIAL DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (1992). Directiva 92/43/CEE del Consejo relativa a la *conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres*. Bruselas, DOCE L206-22.7.1992.

DIARIO OFICIAL DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (2001): Reglamento nº 416/2001 del Consejo, de 28 de febrero de 2001, relativo a *la aplicación de un plan plurianual de preferencias arancelarias con el fin de ampliar a los productos originarios de los países menos avanzados la franquicia de derechos de aduana sin ninguna limitación cuantitativa*. Bruselas, DOCE LGO/43-1.3.2001.

DOMINGUEZ, R. (1993): "Caracterizando al campesinado y a la economía campesina: pluriactividad y dependencia del mercado como nuevos atributos de la campesinidad", *Agricultura y Sociedad*, 66: 97-136.

DOMINGUEZ, R. (1996): *El campesino adaptativo: Campesinos y mercado en el norte de España, 1750-1880*. Santander. Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cantabria.

DURREMBERGER, E.P. i TANNENBAUM, N. (1979): "Una reconsideració de Chayanov i dels seus crítics recents", *Estudis d'Historia Agrària*, 3: 7-21.

ECONOMIC RESEARCH SERVICE U.S.D.A. (ERS) Department of agriculture: *Rice Information*. Washington, ERS, 2001 <<http://www.ers.usda.gov> [consulta: 5 desembre 2001].

EFTRATOGLOU-TODOULOU, S. (1990): "Pluriactivity in Different Socio-Economic Contexts: A Test of the Push-Pull Hypothesis in Greek Farming", *Journal of Rural Studies*, 6: 407-413.

EIKELAND, S. i LIE, L. (1999): "Pluriactivity in rural Norway", *Journal of Rural Studies*, 15:405-415.

ESPARCIA, J. i NOGUERA, J. (1999): "Reflexiones en torno al territorio y al desarrollo rural", en E. Ramos Leal (coord.): *El desarrollo rural en la Agenda 2000*. Madrid, MAPA, Serie de estudios.

ETXEZARRETA, M. (1979): *La evolución del campesinado. La agricultura en el desarrollo capitalista*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.

ETXEZARRETA, M. (1985): *La agricultura insuficiente. La agricultura a tiempo parcial en España*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.

ETXEZARRETA, M. (1997): "Trabajo y agricultura: los cambios del sistema de trabajo en una agricultura de transformación", en C. Gómez Benito y J.J. González Rodríguez (eds.): *Agricultura y Sociedad en la España Contemporánea*. Madrid, CIS, pp. 317-564.

ETXEZARRETA, M.; CRUZ, J.; GARCIA MORILLA, M. i VILADOMIU, L. (1995): *La agricultura familiar ante las nuevas políticas agrarias comunitarias*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.

EUROSTAT (1999; 2000): *Farm Structure. Survey: main results*. Luxemburgo, Statistical Office of the European Communities.

EUROSTAT: *Encuesta sobre la estructura de la explotaciones agrarias*. Anys 1993, 1995 i 1997 [en línia]. Luxemburgo, Comisión Europea, 2000. <<http://www.europa.int>. [Consulta: 19 de julio de 2000].

FASSOLA, M. I RUIZ, X. (1997): "Rice farming and waterbirds: Integrated management in an artificial landscape", en D. Pain i M. Pienkowski (eds): *Farming and birds in Europe: The Common Agricultural Policy and its implications for bird conservations*. Londres, Academic Press, pp. 178-209.

FAURE, C. ([1978]1984): *Agricultura y capitalismo*. México, Terra Nova.

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES AGRÀRIES DE CATALUNYA (FCAC) (2000): *Observacions a la proposta de la Reforma de l'OCM de l'arròs. Avaluació de l'impacte sobre el sector* (Document intern). Barcelona, FCAC.

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES AGRÀRIES DE CATALUNYA (FCAC) i UNIÓ DE PAGESOS (UP) (2000): *Sobre la proposta de reforma de l'organització comuna de mercat de l'arròs*. (Document intern). Barcelona. FAC i UP.

FEI, H.T. (1946): "Peasantry and Gentry: An Interpretation of Chinese Social Structure and its Changes", *American Journal of Sociology*, 52: 1-17.

FERNÁNDEZ SANTA-ANA, M.J. (1997): "El arroz en la Unión Europea. Acuerdo G.A.T.T.", en Fundación Valenciana de Estudios Avanzados: *Jornadas de Arroz*. Valencia, Fundación Valenciana de Estudios Avanzados, pp. 121-133.

FERNÁNDEZ, A. (2000): "La renda familiar disponible a les comarques catalanes", *Notes d'Economia*, 66: 65-95.

- FERRE, S. (1995): *L'Espai Agrari del Delta de l'Ebre a la dècada del vuitanta*. Amposta, Institut d'Estudis Comarcals del Montsià.
- FLUVIA, M. (1983): *Economia de muntanya: la pluriactivitat com a estratègia de desenvolupament. Aplicació a l'Alt Pirineu Català*. Tesis doctoral inédita. Barcelona, Universidad de Barcelona.
- FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS (FAO): *Base de dades estadístiques* [en línia]. Roma, FAO, 2001 <<http://www.fao.org> [consulta 19 novembre 2001].
- FRANQUET, J.M. (1998): *Estructura de propietat agrària. Aplicació a la Regió Catalana de l'Ebre*. Tarragona, Diputació de Tarragona.
- FRIEDMAN, H. (1978): "Simple Commodity Production and Wage Labour in the American Plains", *The Journal of Peasant Studies*, 6: 77-100.
- FRIEDMAN, H. (1980): "Household Production and the National Economy: Concepts for the Analysis of Agrarian Formation", *Journal of Peasants Studies*, 7 (2): 158-184.
- FRIEDMAN, H. (1981): *The Family Farm in Advanced Capitalism: Outline of a Theory o Simple Commodity Production in Agriculture*. Toronto, Mimeo.
- FRIEDMAN, H. (1986): "Patriarchy and Property. A Reply to Goodman and Redclift", *Sociologia Ruralis*, 26: 186-193.
- FULLER, A.M. (1983): "Part-time Farming in the Farm Family: A Note for Future Research", *Sociologia Ruralis*, 23: 5-10.
- FULLER, A.M. (1990): "From Part-time Farming to Pluriactivity: A Decade of Change in Rural Europe", *Journal of Rural Studies*, 6: 361-373.
- FURTAN, W.H.; VAN KOOTEN, G.C. i THOMPSON, S.J. (1985): "The Estimation of off-farm Supply Functions in Saskatchewan", *Canadian Journal Agricultural Economics*, 36: 211-220.
- GALESKI, B. (1977): *Sociología del campesinado*. Barcelona, Península.
- GAMIZ, A. (1976): "Agricultura familiar y dependencia en la producción bajo contrato", *Agricultura y Sociedad*, 1: 73-95.

- GARCIA ALVAREZ-COQUE, J.M.; CASTELLANO, E.; i SANCHO, M. (1999): “Los efectos distributivos de la PAC y la cohesión. Un punto de vista mediterráneo”, *Revista Asturiana de Economía*, 14: 51-71.
- GARCIA DELGADO, J.L i ROLDAN, S. (1973): “Contribución al análisis de la crisis de la agricultura tradicional en España: Los cambios decisivos de la última década”, en M. Fraga; J. Velarde y S. del Campo (eds.): *La España de los años 70*. Madrid, Moneda y Crédito, pp. 251-322.
- GARRIDO, L.J. i GONZÁLEZ, J.J. (1990): “La estimación de la ocupación y el paro agrarios”, *Agricultura y Sociedad*, 54: 63-115.
- GASSON, R. (1982): “Part-time Farming in Britain: Research in Progress”, *Geojournal*, 6: 355-358.
- GASSON, R. (1986): “Part-time Farming: Strategy for Survival?”, *Sociologia Ruralis*, 26: 364-375.
- GASSON, R. (1988): *The Economics of Part-time Farming*. Harlow, Logman Group.
- GAVIRIA, M. (1976): “La població activa agraria real en España”, *Agricultura y Sociedad*, 1: 127-162.
- GENERALITAT DE CATALUNYA (1995): *Pla de desenvolupament equilibrat del Delta de l'Ebre*. Barcelona, Departament de Política Territorial i Obres Públiques.
- GENERALITAT DE CATALUNYA (1999): *Pla territorial parcial de les Terres de l'Ebre*. Barcelona, Departament de Política Territorial i Obres Públiques.
- GODELIER, M. (1976): *Funcionalismo, estructuralismo y marxismo*. Barcelona, Anagrama.
- GOMEZ BENITO, C. i GONZALEZ RODRIGUEZ, J.J (1997): "Clases agrarias, estrategias familiares y mercado de trabajo", en C. Gómez Benito y J.J. González Rodríguez (eds.): *Agricultura y sociedad en la España contemporánea*. Madrid, CIS, pp. 565-580.
- GONZALEZ MOLINA, M. (1996): “Introducción a Naredo”, en J.M. Naredo, *op. cit.*, pp.7-71.
- GONZALEZ MOLINA, M. i SEVILLA-GUZMAN, E. (1993): “Ecología, campesinado e historia. Para una reinterpretación del desarrollo del capitalismo en la agricultura”, en

- E. Sevilla-Guzmán y M. González Molina (eds.): *Ecología, campesinado e historia*. Madrid, La Piqueta, pp. 23-129.
- GOODMAN, D. i REDCLIFT, M. (1981): *From Peasant to Proletarian. Capitalist Development and Agrarian Transition*. Oxford, Basil Blackwell.
- GOODMAN, D. i REDCLIFT, M. (1985): "Capitalism, Petty Commodity Production and the Farm Enterprise", *Sociologia Ruralis*, 25: 231-247.
- GOODMAN, D. i REDCLIFT, M. (1987): "La agricultura de Europa occidental en transición. La producción simple y el desarrollo del capitalismo", *Agricultura y Sociedad*, 43: 9-45.
- GOODWIN, B.K. i HOLT, M.T. (2002): "Parametric and Semiparametric Modeling of the Off-Farm Labour Supply of Agrarian Households in Transitions Bulgaria", *American Journal of Agricultural Economics*, 84 (1): 184-209.
- GOULD, B. i SAUPE, W. (1989): "Off-Farm Labor Market Entry and Exit", *American Journal of Agricultural Economics*, 71: 960-969.
- GREEN, M. (1998): *Econometría*. Madrid, Prentice Hall Iberia.
- GUTELMAN, M. (1979): *Estructuras y Reformas Agrarias*. Barcelona, Fontamara.
- HAWKINS, E.A.; BRYDEN, J.; GUILLATT, N. i MACKINNON, N. (1993): "Engagement in Agriculture 1987-1991: A West European Perspective", *Journal of Rural Studies*, 9: 227-290.
- HEFFERMAN, W.; GREEN, G.; LASLEY, R.P. i NOLAN, R.F. (1981): "Part-time Farming and the Rural Community", *Rural Sociology*, 46: 245-262.
- HERNANDEZ SANCHO, F. (1992): *Aproximación metodológica al fenómeno de la agricultura a tiempo parcial en la Comunidad Valenciana*. Valencia, Conselleria d'Agricoltura i Pesca. Generalitat Valenciana.
- HILL, B. (1999): "Farm Household incomes: participations and statistics", *Journal of Rural Studies*, 15:345-358.
- HILTON, R (1978): "El campesino como clase", *Estudis d'Història Agrària*, 1: 27-37.
- HOLMES, D.R. (1983): "A Peasant-Worker Model in a Northern Italian Context", *American Ethnologist*, 10: 734-748.

- HOSNER, D.W. i LEMESHOW, S. (1989): *Applied Logistic Regresion*. New York, John Wiley & Sons.
- HUFFMAN, W.E. i LANGE, M. (1989): “Off-farm Work Decisions of Husbands and Wives: Joint Decesion Making”, *The Review of Economics and Statistics*, 71: 471-480.
- HUFFMAN, W.E. (1980): “Farm an Off-farm Work Decisions: the Role of Human Capital”, *The Review of Economics and Statistics*, 62: 14-23.
- HUNT, D. (1979): “Chayanov’s Model of Peasant Household Resource Allocation”, *Journal of Peasant Studies*, 6: 247-285.
- IBAÑEZ, C. (1995): “Directrius per a la conservació i el desenvolupament sostenible al Delta de l’Ebre”, en SEO/Birdlife (eds.): *Desenvolupament sostenible i conservació del Delta de l’Ebre*. Tarragona, SEO/Birdlife, pp. 29-42.
- IBAÑEZ, C.; PRAT, N.; CANICLO, A. i CURCO, A. (1999): *El Delta del Ebro, un sistema amenazado*. Bilbao, Bakeaz Coagret.
- INSTITUT D’ESTADÍSTICA DE CATALUNYA (Idescat): *Cens Agrari*. Anys 1982, 1989 i 1999 [en línia]. Barcelona, Idescat, 2001. <<http://www.Idescat.es> [consulta: abril 2001].
- INSTITUT D’ESTADÍSTICA DE CATALUNYA (Idescat): *Evolució de les principals macromagnituds de l’economia catalana*. Anys 1991 i 1996 [en línia]. Barcelona, Idescat, 2001. <<http://www.Idescat.es> [consulta: març 2001].
- INSTITUT D’ESTADÍSTICA DE CATALUNYA (Idescat): *Explotació de les dades del IAE*. Any 1998 [en línia]. Barcelona, Idescat, 2001. <<http://www.Idescat.es> [consulta: març 2000].
- INSTITUT D’ESTADÍSTICA DE CATALUNYA (Idescat): *Explotacions del Cens i el Padró d’Habitants*. Anys 1991 i 1996 [en línia]. Barcelona, Idescat, 2001. <<http://www.Idescat.es> [consulta: març 2001].
- INTERNATIONAL RICE RESEARCH INSTITUTE (IRRI): *World Rice Statistics* [en línia]. Manila, IRRI, 2001. <<http://www.irri.org> [consulta: 19 novembre 2001].
- JUAN FENOLLAR, R. (1978a): *La formación de la agroindustria en España 1960-1970*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.
- JUAN FENOLLAR, R. (1978b): “La teoría de la agroindustrialización y la estabilidad del campesinado”, *Agricultura y Sociedad*, 9: 165-186.

- KAUTSKY, K. ([1899]1974): *La cuestión agraria*. Barcelona, Laia.
- KIMHI, A. (2000): "Is Part-Time Farming Really a Step in the Way Out of Agriculture?", *American Journal of Agricultural Economics*, 82: 38-48.
- KIMHI, A. i LEE, M. J. (1996): "Off-farm Work Decisions of Farm Couples: Estimating Structural Simultaneous Equations with Ordered Categorical Dependent Variables", *American Journal of Agricultural Economics*, 78: 678-698.
- KOLANKIEWICZ, G. (1979): "Una nueva clase incómoda: el campesino a tiempo parcial en Polonia", *Agricultura y Sociedad*, 13: 65-111.
- KRASOVEC, S. (1983): "Farmers Adjustment to Pluriactivity", *Sociologia Ruralis*, 23: 11-19.
- KROEBER, A.L. (1948): *Anthropology*. Nueva York, Harcourt Bracero.
- L'EBRE (2001): "Redacció. Els diners del pagès, anclats o en retrocés", *L'Ebre, Setmanari de la Vegueria de l'Ebre*. Tortosa, 5 d'octubre de 2001.
- LANGREO, A. i RODRIQUEZ ZUÑIGA, M. (1992): "Reestructuración y cambio tecnológico en el complejo cárnico. El sector porcino en España", *Revista de Estudios Agrosociales*, 159: 187-207.
- LANGREO, A. (1978): "Análisis de la integración vertical en España", *Agricultura y Sociedad*, 9: 165-187.
- LANGREO, A. (1990): *El ganado porcino y las casas de piensos en la Comunidad Valenciana. Sus fórmulas de coordinación y su desarrollo histórico*. Valencia, Generalitat Valenciana. Conselleria d'Agricultura i Pesca.
- LANGREO, A. (1997): "La agricultura familiar y la integración vertical en la ganadería española: El porcino", en V. Bretón Solo de Zaldívar, F. García Pascual y J.J. Mateu González, *La agricultura Familiar en España. Estrategias, adaptativas y políticas agropecuarias*. Lleida, Universidad de Lleida, pp. 181-196.
- LANGREO, A. (1999): "Evolución de la contratación de servicios en la agricultura", *Vida Rural*, 88: 27-30.
- LANGREO, A. (2002): "La externalización del trabajo agrario y las empresas de servicios en la agricultura", *Economía Agrària i recursos naturals*, 2(1): 45-67.

- LASS, D.A. , CONRADO, M. i GEMPESAW, C.M. (1992): "The Supply of Off-farm Labor: A Random Coefficients Approach", *American Journal of Agricultural Economics*, 74: 400-411.
- LASSIBILLE, G. (1988): "Educación y agricultura a tiempo parcial", *Cuadernos de Economía*, 14: 465-490.
- LEHMANN, D. (1980): "Ni Chayanov ni Lenin. Apuntes sobre la teoría de la economía campesina", *Estudios Rurales Latinoamericanos*, 3: 5-24.
- LENIN, V. ([1899]1974): *El desarrollo del capitalismo en Rusia*. Barcelona, Ariel.
- LOPEZ, R. (1984): "Estimating Labor Supply and Production Decisions of Self-employed Farm Producers", *European Economic Review*, 24: 61-82.
- LUND, P.J. i GASSON, R. (1991): "Part-time Farming: A Note on Definitions", *Journal of Agricultural Economics*, 42: 196-201.
- MAFFEI, F. (1979): "Algunas consideraciones sobre el campesinado minifundista latinoamericano, la agricultura de subsistencia y el concepto de economía campesina", *Estudios Rurales Latinoamericanos*, 2: 122-128.
- MAGE, J.A. (1982): "The Geography of Part-time Farming. A New Vista for the Agricultural Geographics", *Geojournal*, 6: 301-312.
- MALDONADO (1977): "Introducción geológica al Delta del Ebro", en La Institució Catalana d'Història Natural (eds.): *Els sistemes naturals del Delta de l'Ebre*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, pp. 7-47.
- MANN, S.A. (1989): *Capitalisme and Agriculture*. Chappel Hill: Universty of North Carolina Press.
- MANN, S.A. i DICKINSON, J.M.(1978): "Obstacles to the Development of a Capitalist Agriculture", *Journal of Peasant Studies*, 5 (4): 466-481.
- MARINI, M. i PIERONI, O. (1990): "Relación entre la familia y el entorno social. Tipología de las familias agrícolas en una zona marginal (Calabria)", en Arkleton Research, *op. cit.*, pp. 205-247.
- MARSDEN, T. (1990): "Towards the Political Economy of Pluriactivity", *Journal of Rural Studies*, 6 (4): 375-382.

- MASSOT, A. (1999a): "Acuerdo de Berlín sobre la Agenda 2000, el marco de negociación (I)", *Vida Rural*, 89: 18-22.
- MASSOT, A. (1999b): "Acuerdo de Berlín sobre la Agenda 2000, el marco de negociación (II)", *Vida Rural*, 90: 23-28.
- MASSOT, A. (2000): "La política Agrícola Común frente a la Ronda del Milenio. La defensa de la multifuncionalidad agraria", *Boletín Económico del ICE*, 2651: 23-30.
- MEILLASSOUX, C. (1977): *Mujeres, graneros y capitales. Economía doméstica y capitalismo*. México, Siglo XXI.
- MENDRAS, H. (1970): *The Vanishing Peasant. Innovation and Change in French Agriculture*. Cambridge, MIT Press.
- MIGNON, CH. (1980): "A propósito de la agricultura familiar en la Andalucía Mediterránea. Del sistema tradicional a la explotación campesina modernizada", *Agricultura y Sociedad*, 17: 183-223.
- MISHRA, A.K. i GOODWIN, B.K. (1997): "Farm Income Variability and the Supply Off-farm Labor", *American Journal of Agricultural Economics*, 79: 880-887.
- MOLLARD, A (1978): *Paysans Exploités*. Grenoble, Presses Universitaires de Grenoble.
- MROHS, E. (1982): "Part-time Farming on the Federal Republic of Germany", *Geojournal*, 6: 327-330.
- NAREDO, J.M. ([1971]1996): *La evolución de la agricultura en España: Desarrollo capitalista y crisis de las formas de producción tradicionales*. Granada, Servicio de publicaciones de la universidad de Granada.
- NEWBY, H. (1990): "La familia y la explotación agraria", en Arkleton Research, *op. cit.*, pp. 155-161.
- O.C.D.E. (1978): *L'agriculture a temps partiel dans les pays de l'O.E.C.D.. Rapport Général*. Paris, O.E.C.E., Publications.
- O.C.D.E. (1998): *Agricultural Policy Reform and The Rural Economy in O.E.C.D. Countries*. Paris, O.E.C.D., Publications.
- O'HARA, P. (1990): "Dentro de la caja negra: la necesidad de examinar la dinámica de las explotaciones agrarias familiares", en Arkleton Research, *op. cit.*, pp. 179-192.

- PANIAGUA, A. (1992): "La población agraria española. Análisis estructural: evolución y perspectivas", *Revista Valenciana d'Estudis Autonòmics*, 14: 246-275.
- PATNAIK, U. (1979): "Neo-populism and Marxism. The Chayanovian View of Agrarian Question and his Fundamental Fallacy", *Journal of Peasant Studies*, 6: 375-420.
- PEREZ TOURIÑO, E. (1983): *Agricultura y capitalismo. Análisis de la pequeña propiedad campesina*. Madrid, MAPA, Serie de Estudios.
- PFEFFER, M.J. (1989): "Part-time Farming and the Stability of Family Farms in the Federal Republic of Germany", *European Review of Agricultural Economics*, 16: 425-444.
- PIERONI, O. (1982): "Positive Aspects of Part-time Farming in the Development of a Professional Agriculture: Remarks on the Italian Situation", *Geojournal*, 6: 331-336.
- RAY (2002): "A Mode the Production for Fragile Rural Economies: The Territorial Accumulation of Forms of Capital", *Journal of Rural Studies*, 18: 225-231.
- REGIDOR, J.G. (2000): *El futuro del medio rural en España*. Madrid, Consejo Económico y Social.
- REIG, E. (1999): "La Política Agraria Común", en J.M. Jordan (coord.): *Economía de la Unión Europea*. Madrid, Civitas, Economía y Empresa, pp. 307-341.
- REIS, J.; HESPANHA, P.; PIRES, A.R. i JACINTO, R. (1990): "How Rural is Agricultural Pluriactivity?" *Journal of Rural Studies*, 6: 395-399.
- REY- Ph, P. (1976): *Las alianzas de clase*. México, S.XXI.
- ROBSON, N.; GASSON, R. i HILL, B. (1987): "Part-time farming: Implications for farm family income", *Journal of Agricultural Economics*, 38: 167-191.
- RODRÍGUEZ, I. (2001): "Evolució geomorfològica passada i futura del Delta de l'Ebre", *Informatiu del Parc Natural del Delta de l'Ebre*, 17: 17.
- ROQUE, S. (Direcció) (1999): Diagnosi socioeconòmica. *Estratègies de desenvolupament de la província de Tarragona*. Tarragona, Unitat de Promoció i Desenvolupament, Universitat Rovira i Virgili.
- ROSEBERRY, W. (1983): "From Peasant Studies to Proletarianization Studies", *Studies in Comparative International Development*, 18: 69-89.

RUIZ-MAYA, L. (1990): "La actividad principal de los empresarios según la orientación teórico económica de las explotaciones", *Revista de Estudios Agrosociales*, 153:9-56.

RUIZ-MAYA, L. (1998): "Efectos de las diferencias metodológicas entre las estadísticas de estructuras de las explotaciones agrarias", en MOLINA, M.; MUÑOZ, C. i RUIZ-MAYA, L. (coord.): *El sector agrario: Análisis desde las Comunidades Autónomas*. Madrid, MAPA.

SÁNCHEZ VIZCAÍNO, G. (2000): "Regresión logística", en T. Luque Martínez (Coord.): *Técnicas de análisis de datos en investigación de mercados*. Madrid, Pirámide, pp. 431-468.

SANZ CAÑADA, J. (1988): *Agricultura contractual y coordinación vertical en el sector agrario: Areas de investigación y análisis bibliográfico*. Madrid, MAPA.

SANZ CAÑADA, J. (1997): "Articulación espacial de la cadena agroalimentaria: Impacto de los procesos de globalización y reestructuración postfordista", en V. Bretón Solo de Zaldívar, F. García Pascual y J.J. Mateu González (coords.): *La agricultura familiar en España. Estrategias, adaptativas y políticas agropecuarias*. Lleida, Universidad de Lleida, pp. 149-180.

SARACENO, E. (1990): "La evolución de las estructuras agrarias y el papel de la pluriactividad en los procesos de industrialización antiguos y actuales", en Arkleton Research, *op. cit.*, pp. 117-133.

SCHMITT, G. (1989): "Farms, Farm Households and Productivity of Resource Use in Agriculture", *European Review of Agricultural Economics*, 16: 257-284.

SCHMITT, G. (1991): "Why is the Agricultural of Advanced Western Economics Still Organized by Family Farms? Will this Continue to be so in the Future? *European Review of Agricultural Economics*, 18: 443-458.

SEGARRA, A.; CALLEJON, M.; MANJON, M. i ARAUZO, J.M. (1999): *Creixement i Organització industrial a l'arc de la Mediterrània i al corredor de l'Ebre*. Tarragona, Universitat Rovira i Virgili i Autoritat Portuària de Tarragona.

SEO/BIRDLIFE (1997): *Plan Delta XXI: directrices para la conservación y el desarrollo sostenible en el Delta del Ebro*. Madrid, Seo/Birdlife.

SERO, R. i MAIMO, J. (1972): *Les transformacions econòmiques del Delta de l'Ebre*. Barcelona, Banca Catalana.

- SERVOLIN, C. (1979): “La absorción de la agricultura en el modo de producción capitalista”, en Etxezarreta, *op. cit.*, pp. 149-198.
- SEVILLA-GUZMAN, E. (1997): “Los marcos teóricos del pensamiento social agrario”, en C. Gómez Benito y J.J. González Rodríguez (eds.): *Agricultura y Sociedad en la España Contemporánea*. Madrid, CIS, pp. 25-69.
- SEVILLA-GUZMAN, E. i PÉREZ YRUELA, M. (1985): “Agricultura familiar y campesinado: discusión sobre su conceptualización en las sociedades desarrolladas”, en M.R. Rodríguez Zúñiga y R. Soria Guitiérrez (coords): *Lecturas sobre agricultura familiar*. Madrid, MAPA, pp. 75-104.
- SHANIN, T. ([1971]1979) (ed.): *Campesinos y sociedades campesinas*. México, Fondo de Cultura Económica.
- SHANIN, T. ([1972]1983): *La clase incómoda*. Madrid, Alianza.
- SHANIN, T. (1976): *Naturaleza y lógica de la economía campesina*. Barcelona. Anagrama.
- SHANIN, T. (1979): “Definiendo al campesinado: Conceptualizaciones y desconceptualizaciones. Pasado y presente de un debate marxista”, *Agricultura y Sociedad*, 11: 9-52.
- SHANIN, T. (1988): “El mensaje de Chayanov: aclaraciones, falta de comprensión y la teoría del desarrollo contemporáneo”, *Agricultura y Sociedad*, 48: 141-172.
- SHANIN, T. i ALAVI, H. (1988): “La cuestión agraria: el discurso marxista de Kaustky”, *Agricultura y Sociedad*, 47: 43-54.
- SOFER, M. (2001): "Pluriactivity in the Moshav: family farming in Israel", *Journal of Rural Studies*, 17:363-375.
- SPEROTTO (1988): “Aproximación a la vida y a la obra de Chayanov”, *Agricultura y Sociedad*, 48: 173-208.
- SUMMER, D.A. (1982): “The Off-farm Labor Supply of Farmers”, *American of Agricultural Economics*, 64: 499-505.
- TEPICHT, J. (1973): *Marxisme et Agriculture: Le Paysans Plonais*. París, A. Colin.
- THIJSSSEN, G. (1998): “Estimating a Labour Supply Function of Farm Households”, *European Review of Agricultural Economics*, 15: 67-78.

- TOKLE, J.G. i HUFFMAN, W.E. (1991): "Local Economic Conditions and Wage Labor Decisions of Farm and Rural Nonfarm Couples", *American Journal of Agricultural Economics*, 73: 652-670.
- TOLEDO, V.M. (1980): "La ecología del modo campesino de producción", *Antropología y Marxismo*, 3: 35-55.
- TOLEDO, V.M. (1993): "La racionalidad ecológica de la producción campesina", en E. Sevilla-Guzmán y M. González de Molina (eds.): *Ecología, campesinado e historia*. Madrid, La Piqueta, pp.197-218.
- VAAMONDE, J.L. (1997): "Integración vertical y contratos en el sector agroalimentario", en C. Gómez Benito y J.J. González Rodríguez: *Agricultura y Sociedad en la España Contemporánea*. Madrid. CIS, pp. 397-417.
- VERGOPOULOS, K. (1980): "El capitalismo diforme", en S. Amin y K. Vergopoulos: *La cuestión campesina y el capitalismo*. Barcelona, Fontanella, pp. 49-219.
- VILAR, P. (1979): "Reflexiones sobre la noción de Economía Campesina", en Aries, Bernal y otros: *La Economía Agraria en la Historia de España. Propiedad, explotación, comercialización y rentas*. Madrid, Alfaguara/Fundación Juan March, pp 351-386.
- VISAUTA, B. (1998): *Análisis estadístico con SPSS para Windows*. Vol I i II. Aravaca, Madrid. McGraw-Hill/Interamericana de España, S.A.U.
- VRIES, W.M. de (1990): "Pluriactivity and Changing Household Relations in the Land Van Maas en Waal, The Netherlands", *Journal of Rural Studies*, 6: 423-428.
- WALLERSTEIN, I. (1979): *El moderno sistema mundial*. Vol. I. Madrid, Siglo XXI.
- WOLF, E. ([1966] 1971): *Los campesinos*. Barcelona, Labor.
- WOOD, C.H. (1981): "Structural Changes and Household Strategies: A Conceptual Framework for the Study of Rural Migration", *Human Organization*, 40: 338-344.

